

وار اولاندان سور...

* حکیم ملا محمد فضولی

شفای وصل قدین، هجیرایله بیمار اولاندان سور
زلال شوق ذوقون، تشنه دیدار اولاندان سورا

لبین سیرین گلیب گفتاره مندن، نوز گهدن سورما
بو پنهان نکته نی، بیر واقف اسرار اولاندان سور

گوزو باشیلارین حالین نه بیلین مردم غافل؟
کواکب سرنی، شب تا سحر بیدار اولاندان سورا

خبر سیز اولما فتان گوزلرین جورون چکن لردن
خبر سیز مستلر بیدادینی، هشیار اولاندان سور

غمیندن شمع تک باندیم، صبادان سورما احوالیم
بو احوالی، شب هجیران، منیم له یار اولاندان سور

خراب جام عشقم، نرگس مستین بیلیر حالیم
خرابات اهلی نین حالین، یورو خمآر اولاندان سور

محبّت لذتیندن بی خیردیر زاهد غافل
فضولی! عشق ذوقون، ذوق عشقی وار اولاندان سور

خان دوستی، آماندی، قویما، گلدی!

* میرزه علی اکبر صابر

خان دوستی، آماندی، قویما، گلدی!
دیداری یاماندی، قویما گلدی!

وای، وای، دثیه سن بشر دگیل بو؟
بیر شکله او یان تهر دگیل بو،

آلاهی سنورسن، ار دگیل بو،
اردودی، قاپاندی، قویما، گلدی!

دیداری یاماندی، قویما گلدی!
اول گون کی، آداخلادیز، واتاندیم،

او غلاندی، دندیز ارین، ایناندیم!
ار یوبله اولورموش، ایندی قاندیم!

خان دوستی، آماندی، قویما، گلدی!
کرداری یاماندی، قویما گلدی!

قورخدوم، آی آمان، یاریلدی باغریم
بیر نازیک ایبه ساریلدی باغریم

گوب - گوب دیویونوب داریلدی باغریم،
جانیم اودا یاندی، قویما، گلدی!

کرداری یاماندی، قویما گلدی!
دودکش کیمی بیر یاپاغ باشیندا،

آغ توکلری بللی دیر قاشیندا،
گرچی قوجادیر، بايام یاشیندا،

اما سوراغاندی، قویما گلدی!
کرداری یاماندی، قویما گلدی!

ایگرنیمیش آغزی نین سویوندان،
قظران قوخوسی گلیر بویوندان،

لاپ دوغروسو، قورخوشام خویوندان
بیر افعدی ایلاندی، قویما، گلدی!

انوده بیر ایل آه چکرم خبر بوخ

* استاد شهریار

انوده بیر ایل آه چکرم خبر بوخ
انودن چیخام من او یانا، یار گلی
تای تو شلاریم، چوله چیخا، گون چیخار!

پادشاهان ترک ایران
تیموریان

ادامه از شماره قبل...
حروفیه ظاهرا دارای تشکیلات سیاسی گسترده ای بوده و بنابر
منابع، در سوء قصد به شاه رخ در ۸۳۰ هـ ق نیز نقش اساسی
داشته اند.

گورکانیان هند

بعدها ظهیرالدین محمد بابر، (فرزند میرزا عمر
شیخ فرزند سلطان ابوسعید فرزند میرزا محمد فرزند میرانشاه)
که در مناطق اطراف ماوراءالنهر حکومت داشت و برای
دفع شیبک خان با بدیع الزمان متحد شده بود، نتوانست با
ازبکان مقابله کند و به هندوستان رفت و آنجا را فتح نمود
و بر خلاف جدش تیمور در همانجا سکونت گزید. او در
۹۳۲ حکومت تیموریان هند (بابریان) را در آنجا پایه گذاری
کرد.

دانش و هنر در زمان تیموریان

تیمور با اینکه بسیار خونریز بود ولی به دانش و هنر علاقه
نشان می داد. از این رو هنرمندان و صنعتگران از کشتارهایش
در امان بودند. فرزندان او نیز سیاست بنیان گذار دودمان
تیموریان را پی گرفتند از جمله می توان به راه اندازی
رصدخانه، مسجد و مدرسه اشاره کرد. هنر نگارگری یا
نقاشی ایرانی و نیز خوشنویسی در این دوره از تاریخ ایران به
شکوفایی قابل توجهی دست یافت. مهم ترین شاهد بر

ناغیل

یاخشی یولداش ایله
پیس یولداش

گنجن سای بی نین آردی...

اوغلان فیکرلشدی:
صاباح سحر چاغی بورادان سلامت قور تولسام نله یم . حر تتردن
آیی ایشینین دالسیجا گنتدی ، سونرا قورد تاپیاتاپ یولا دوشدو ،
اونون آردیجا تولکو آستاجا اورادان اوزاقلاشدی . اوغلاندا
کو هولدن چیخیب تپه به دوغرو یولاندی . او تولکونو بیر حالداکی
تپه نین اوستونده اوتوروب تاماشا اندیردی گوردو . بیر بیویک
سیجاندا قیزیل و اشرفی لرین اوستونده آتیلیب دوشوردو ، اوغلان
بیر داش گوتوروب تولکویه ، آندی تولکو دیک آتیلیب اکیلدی .
او نزلیکجه قیزیل لاری جیبینه قویب ، آرادان چیخدی ، سیجان
بو ایشی گورنده قویروغونو بونونا دولایب اوزون اولدوردو .
اوغلان یانین یانینا گندیب دندی : او قارا قویسو نئجه یمه
ساتیرسان ؟

اوغلان چوباندان قیمتی آلدان سونرا ، اونا دندی : قویونون باشینی
اوز وئر منه ، قالاتاری دا اوزونونکو اولسون ! او قویونون
بشینینی چیخاریب قوروتدو اونون توزونو بیر شوشه یمه توکوب
شهره گلدی . شاهین قصری نین قاباغیندا ، اوجا سسله ، سسله دی :
حکیم طیبم حکیم... شاهین قاروول لاری گلیب اونا دندیلر :
اوغلان قوی چیخ گنت ، سنین ایشین دنیل ! شاه نئیب : کیمسه
اونو توختادا بیلسه ، قیزی اونا وئر جک ، اونو موعالیجه انده
بیلمه سه اونو اولدودتوره جک ! کلن حکیملرین چوخو اونو موعالیجه
انده بیلمه مه یمه گوره اولدورولبلر.

اوغلان دندی : اولسون ، منیم قانیم اونلارین قانیندان رهلی دنیل ،
منی آپارین شاهین یانینا آپاردیلار . شاه دندی : هه ، حکیم ، قیزی می
توختادا بیلرسن می ؟ اوغلان دندی : اولا بیلیرسن کی توختادارام !

بیللمجه

آی گندر آدم ایله
بیر خونجا بادام ایله
نه دلی وار نه آغزی
دانیشار آدم ایله (کتاب)
*****
گاهدان تاپمجا بیر جمله ده خولاصه اولور
بیر بالاجا بوی وار، دام دولوسو تویو وار (چتراغ)
*****
یاشی فیندیق قویروغو قچی
آلتی قویون ، اوستو کیچی (قاران قوش)
*****
دیز اوستو دومان ، دومان اوستو سامان سامانا اود وروددم دیدی
الله امان (قلیان)
*****
او ندیر کی سویا سالسان دانشماز ، اودا سالسان دانشماز باشن
کس سن دانیشار (نامه)
*****
خانیم او یاندی
جاما دایاندی
جام سیندی
قانا یو یاندی (حننا)
*****
حاجیلار حاجا گندر
جهد ایلر گنجه گندر
بیر بیمرت اوجنده
فریح الی جوجه گندر (نار)

باياتی

یالان عاشیق ووصال ایستر
او میشکین خط و خال ایستر
دؤنر شهوتله حال ایستر
سونر، اوند اوقار اولماز
*****
بودور، عاشیق ملال اتممز
یانار هیجره، زوال اتممز
سولار هیجرهله سال اتممز
تولر، بی بند و بار اولماز
*****
گزیر مو فیلس نولن مردی!
آماندیر دردی بی دردی
گل انت روسو بو جور فردی
دیریدن خردار اولماز
*****
او خور بولبول نه خوش سسدیر
دمه یاسین، گؤره ر، بسدیر
انشیت عاقیل، سانا درسدیر
کی مجنونلار یاتار اولماز
*****
یازارسام بیل سؤزوم چوخدور
هونر کسب ایلییه ن یوخذور
سؤزوم طعنیله، قان اوخذور
کی رینده ساز یگار اولماز

لغات ترکی در فارسی

یکهزار واژه اصل ترکی در پارسی

ادامه از شماره قبل...
الوک = البک = پروانه ، پیغام (۱)
اله = به = انله = بنله = انله (آنطور ، چنان) + بنله (بظهور ، چنین) = چنین
و جانان ؛ اله و به گنتم = چنین و جانان گنتم
آماج = آماج و آمج و آنراج و آنجاج و آماج = نشان ، تابلوی شلیک
هدف تیر ، سیبل ، هدف (۱، ۲) ؛ واحد طولی در بین ترکها
متعارف بوده که ۲۴/۱ فرسنگ تعریف می شد. با توجه به اینکه هر
فرسنگ ۵۹۱۹ متر است ، احتمال دارد که ۲۵۰ متر (۲۴/۱ فرسنگ)
فاصله تیراندازی بوده است و سیبل در این فاصله نصب می شده
است. از همین جا هدف تیراندازی به هدف تعمیم پیدا می کند.
آماج = آماج = اوغماج = اوغ (اوغماق = سائیدن) + آماج (اک) =
سائیده ، نام آشی (۱) که در آن خمیر را می ساینند تا به رشته تبدیل
شود ، آش آماج = آش رشته ، باخ: تماچ
آمروود = آمروود و آرموت = گلابی (۲)
امید = اومید و اومود = اوم (اومماق = چشم براه ماندن) + اود (اک)
= چشم براه ماندن ، انتظار ؛ امیدوار = امید + وار (دارا) = دارای امید
؛ در ترکی معاصر مصدر اومماق را وقتی بکار می برند که بچه ای
بوی خوش غدائی را بشنود و آنرا هوس کند که مجازاً از معنای فوق
برداشت شده است: وای بر مشتاق و بر او امید او × حسرتا بر حسرت
جاوید او / مولوی
انار = نار ؛ نارین (نار + ین = ریز مانند دانه های انار) ، نارگیله (=
دانه انار) و ناردانا (= دانه انار) هر دو نام دختر
(۱۲) آناکه = آناکا = (مادر) + کا (اک) = مادری ، دایه (۱۹) ؛
احتمالاً در اصل آناغا صبیح است...